

ZARZĄDZENIE NR 85/2024
WÓJTA GMINY JEŻEWÓ

z dnia 18 września 2024 r.

w sprawie wprowadzenia Standardów Ochrony Małoletnich w Urzędzie Gminy w Jeżewie

Na podstawie art. 22b pkt 1 ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz. U. z 2024 r. poz. 560) zarządzam, co następuje:

§ 1. 1. Wprowadzam Standardy Ochrony Małoletnich w Urzędzie Gminy w Jeżewie, w wersji pełnej, zwane dalej "Standardami", stanowiące załącznik nr 1 do niniejszego zarządzenia.

2. Wprowadzam Standardy Ochrony Małoletnich w Urzędzie Gminy w Jeżewie w wersji skróconej przeznaczonej dla małoletnich, stanowiące odpowiednio do wieku małoletniego załącznik nr 2 do niniejszego zarządzenia.

§ 2. 1. Standardy w wersji pełnej oraz w wersji skróconej, przeznaczonej dla małoletnich zamieszcza się na stronie internetowej w Urzędzie Gminy w Jeżewie i na tablicy ogłoszeń w siedzibie urzędu.

2. Ponadto na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Gminy w Jeżewie zamieszcza się informację (komunikat), iż obowiązujące w Urzędzie Gminy w Jeżewie Standardy Ochrony Małoletnich w wersji pełnej i w wersji skróconej są dostępne do wglądu w formie wydruku dokumentu w sekretariacie Urzędu.

§ 3. 1. Do zapoznania się ze Standardami Ochrony Małoletnich w Urzędzie Gminy w Jeżewie i ich stosowania są zobowiązani pracownicy Urzędu Gminy w Jeżewie.

2. Zapoznanie się ze Standardami pracownicy potwierdzają poprzez pisemne oświadczenie.

3. Za odebranie oświadczeń, o których mowa w ust. 2 odpowiada – Sekretarz Gminy.

4. Do stosowania Standardów są również zobowiązane osoby i podmioty współpracujące z Urzędem Gminy w Jeżewie, jeśli dedykują swoje działania małoletnim.

§ 4. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Wójt Gminy Jeżewo

Maciej Rakowicz

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH

Urząd Gminy Jeżewo
ul. Świecka 12, 86-131 Jeżewo

Zatwierdził	Data	Wersja
		1.0

SPIS TREŚCI

ROZDZIAŁ I	3
1. PREAMBUŁA.....	3
2. CEL I ZAŁOŻENIA	3
3. PRAWA DZIECKA.....	3
4. ZASADY OCHRONY MAŁOLETNIICH	3
5. REALIZACJA STANDARDÓW	4
6. ZADANIA I OBOWIĄZKI WÓJTA	4
7. ZADANIA I OBOWIĄZKI PRACOWNIKÓW	4
8. ZADANIA I OBOWIĄZKI GMINNEGO KOORDYNATORA DS. STANDARDÓW OCHRONY MAŁOLETNIICH	4
9. PODSTAWY PRAWNE	5
ROZDZIAŁ II	6
1. DEFINICJE	6
2. ZASADY PRZEGLĄDU I AKTUALIZACJI STANDARDÓW.....	8
3. ZASADY WYZNACZANIA OSÓB ODPOWIEDZIALNYCH ZA PRZYJMOWANIE ZGŁOSZEŃ O ZDARZENIACH ZAGRAŻAJĄCYCH MAŁOLETNIEMU I UDZIELENIE MU WSPARCIA	9
4. ZASADY OCHRONY DANYCH OSOBOWYCH	10
5. SPOSÓB DOKUMENTOWANIA I ZASADY PRZECHOWYWANIA UJAWNIONYCH LUB ZGŁOSZONYCH INCYDENTÓW LUB ZDARZEŃ ZAGRAŻAJĄCYCH DOBRU MAŁOLETNIEMU	11
6. ZASADY I SPOSÓB UDOSTĘPNIANIA RODZICOM ALBO OPIEKUNOM PRAWNYM LUB FAKTYCZNYM ORAZ MAŁOLETNIEMU STANDARDÓW DO ZAZNAJOMIENIA SIĘ Z NIMI I ICH STOSOWANIA	12
ROZDZIAŁ III	14
1. ZASADY ZAPEWNIAJĄCE BEZPIECZNE RELACJE MIĘDZY MAŁOLETNIEM A PERSONELEM JEDNOSTKI LUB ORGANIZATORA, A W SZCZEGÓLNOŚCI ZACHOWANIA NIEDOZWOLONE WOBEC MAŁOLETNIICH	14
2. ZASADY I PROCEDURA PODEJMOWANIA INTERWENCJI W SYTUACJI PODEJRZENIA KRZYWDZENIA LUB POSIADANIA INFORMACJI O KRZYWDZENIU MAŁOLETNIEMU	16
3. PROCEDURY INTERWENCJI W PRZYPADKU KRZYWDZENIA DZIECKA.....	17
4. ZASADY USTALANIA PLANU WSPARCIA MAŁOLETNIEMU PO UJAWNIENIU KRZYWDZENIA	18
5. WYMOGI DOTYCZĄCE BEZPIECZNYCH RELACJI MIĘDZY MAŁOLETNIEM, A W SZCZEGÓLNOŚCI ZACHOWANIA NIEDOZWOLONE	19
6. ZASADY KORZYSTANIA Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH Z DOSTĘPEM DO SIECI INTERNET	20
7. ZASADY OCHRONY WIZERUNKU MAŁOLETNIEMU.....	22
ROZDZIAŁ IV	24
1. POSTANOWIENIA KOŃCOWE	24
ZAŁĄCZNIK NR 1 - WZÓR ANKIETY DLA PRACOWNIKÓW MONITORUJĄCEJ POZIOM REALIZACJI STANDARDÓW	25
ZAŁĄCZNIK NR 2 - WZÓR REJESTRU INTERWENCJI.....	27
ZAŁĄCZNIK NR 3 - KARTA INTERWENCJI	28
ZAŁĄCZNIK NR 4 – KLAUZULA INFORMACYJNA - PRZETWARZANIE DANYCH OSOBOWYCH - STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNIICH.....	29
ZAŁĄCZNIK NR 5 - OŚWIADCZENIE PRACOWNIKA	30

ROZDZIAŁ I

1. Preambuła

Naczelną zasadą wszystkich działań podejmowanych przez pracowników jednostki jest działanie dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie. Pracownik jednostki traktuje dziecko z szacunkiem oraz uwzględnia jego potrzeby. Niedopuszczalne jest stosowanie przez pracownika wobec dziecka przemocy w jakiegokolwiek formie. Pracownik jednostki, realizując te cele, działa w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych danej jednostki oraz swoich kompetencji.

Niniejszy dokument został stworzony i wdrożony w trosce o integralność, dobrostan i bezpieczeństwo małoletnich w pełnym poszanowaniu ich praw i godności.

Wprowadzenie niniejszych standardów jest krokiem w kierunku zapewnienia spójności działań oraz budowania zaufania społeczności wokół nas. Stworzenie bezpiecznego i odpowiedzialnego środowiska dla małoletnich wymaga współpracy, zaangażowania oraz stałego doskonalenia naszych praktyk. Niniejsza preambuła stanowi wyraz naszego zobowiązania do działań na rzecz dobra małoletnich, a standardy ochrony małoletnich, jakie zostaną wdrożone, stanowią praktyczne narzędzia realizacji tego zobowiązania.

2. Cel i założenia

Przyjmujemy, że naszym głównym celem jest zapewnienie najwyższego standardu ochrony małoletnich, chroniąc ich przed wszelkimi formami krzywdy, wykorzystania, przemocy czy dyskryminacji. Stawiamy sobie za zadanie tworzenie bezpiecznego i przyjaznego środowiska sprzyjającego pełnemu rozwojowi dzieci i młodzieży.

3. Prawa dziecka

W pełni respektujemy prawa dziecka, zgodnie z Konwencją o Prawach Dziecka oraz innymi przepisami, na bazie których powstał niniejszy dokument jednocześnie zapewniając poszanowanie dla godności, praw dziecka do uczestnictwa oraz przestrzegając zasady najlepszego interesu dziecka.

4. Zasady ochrony małoletnich

- a) Nasz Urząd zobowiązuje się do przestrzegania najwyższych standardów etycznych i prawnych w zakresie ochrony małoletnich. Każda osoba z nim związana, zarówno pracownicy, praktykanci, stażyści jak i inne osoby współpracujące, jest zobowiązana do szanowania praw dziecka oraz do podejmowania działań mających na celu ochronę małoletnich przed wszelkimi formami krzywdy, wykorzystania i dyskryminacji.
- b) Wyznajemy zasadę zerowej tolerancji wobec wszelkich form przemocy, wyzysku, dyskryminacji czy nadużyć wobec małoletnich.

- c) Zapewnimy odpowiednie zabezpieczenia, w tym selekcję i szkolenie pracowników, czy innych osób współpracujących aby minimalizować ryzyko potencjalnych zagrożeń dla małoletnich.
- d) Angażujemy się do przestrzegania wszelkich obowiązujących prawnych norm dotyczących ochrony małoletnich, zarówno na poziomie międzynarodowym, krajowym, jak i lokalnym.

5. Realizacja standardów

- a) Odpowiedzialność za wdrożenie tej procedury spoczywa na wszystkich pracownikach, kontrahentach i innych osobach współpracujących czy związanych z Urzędem.
- b) Każdy ma obowiązek zgłaszania wszelkich przypadków naruszeń standardów ochrony małoletnich, a wszelkie doniesienia są traktowane jako priorytetowe i podlegają szybkiemu i skutecznemu postępowaniu.
- c) Zobowiązujemy się do wykonywania regularnych przeglądów i aktualizacji procedury zgodnie z najnowszymi standardami i potrzebami, aby zawsze spełniały one najwyższe standardy ochrony małoletnich.

6. Zadania i obowiązki Wójta

- a) Zawiadamianie właściwych organów o przypadkach krzywdzenia małoletnich oraz aktywna współpraca z organami.
- b) Powoływanie osoby odpowiedzialnej za koordynowanie działań związanych z interwencjami, jeśli zajdzie taka potrzeba.
- c) Organizacja szkoleń dla wyznaczonych koordynatorów oraz personelu jednostki.
- d) Zapewnienie pomocy pracownikom w realizacji ich zadań oraz doskonaleniu zawodowemu w zakresie reagowania na sytuacje krzywdzenia małoletniego.
- e) Przed nawiązaniem stosunku pracy wiążącej się z kontaktami z dziećmi (lub dopuszczeniem danej osoby do takiej działalności) ma obowiązek zweryfikować daną osobę w Rejestrze Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym.

7. Zadania i obowiązki pracowników

- a) Kontaktują się z kierownikiem jednostki, koordynatorem przekazując im informacje o swoich podejrzeniach i obserwacjach.
- b) Prowadzą obserwacje dziecka.
- c) W sytuacjach zagrożenia dziecka chronią go przed kontaktem z osobą stosującą przemoc.

8. Zadania i obowiązki Gminnego Koordynatora ds. standardów ochrony małoletnich

Rola Gminnego koordynatora ds. standardów ochrony małoletnich obejmuje szeroki zakres obowiązków mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa, dobrostanu i odpowiedniego rozwoju małoletnich.

Do podstawowych zadań należy:

- a) Tworzenie i wdrażanie polityki ochrony małoletnich:
  - Opracowywanie polityki ochrony małoletnich, uwzględniającej przepisy prawne, normy etyczne i najlepsze praktyki.
  - Wdrażanie polityki w organizacji oraz monitorowanie jej skuteczności.
- b) Edukacja personelu:
  - Organizowanie szkoleń dla pracowników dotyczących ochrony małoletnich.
  - Zapewnianie, że personel jest świadomy procedur i zasad dotyczących bezpieczeństwa dzieci.
- c) Rozwijanie procedur zabezpieczających:
  - Tworzenie i aktualizowanie procedur zabezpieczających dzieci przed wszelkimi formami krzywdy.
  - Zapewnienie, że procedury są dostosowane do specyfiki danej organizacji.
- d) Zarządzanie incydentami:
  - Koordynowanie działań w przypadku podejrzenia lub zgłoszenia krzywdzenia dziecka.
  - Współpraca z Wójtem w podejmowaniu interwencji.
  - Prowadzenie dokumentacji dot. udzielanej pomocy dot. zaistniałego zdarzenia (notatka, działania).
- e) Monitorowanie i ocena skuteczności obowiązujących standardów ochrony małoletnich obowiązujących w Urzędzie oraz jednostkach organizacyjnych Gminy.
- f) Uczestnictwo w audytach zlecanych przez Wójta w stosunku do działań Urzędu i jednostek organizacyjnych Gminy oraz innych podmiotów gdzie uczestnikiem w zakresie zatrudniania innych osób związanym z kontaktem z małoletnimi jest Wójt (np. Patronaty nad imprezami).

9. Podstawy prawne

- a) Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz.U. 2024 poz. 560);
- b) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2024 r. poz. 424 z póź. zm.);
- c) Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 1781);
- d) Konwencja o prawach dziecka (Dz.U.1991 nr 120, poz. 526 z późn. zm.).

ROZDZIAŁ II

1. Definicje

Ilekcioć w dokumencie jest mowa o:

- a) **Urzędzie** lub **UG** – należy przez to rozumieć Urząd Gminy w Jeżewie;
- b) **Małoletnim (uczniu)** – należy przez to rozumieć każdą osobę do ukończenia 18 roku życia;
- c) **Personelu** – należy przez to rozumieć każdego pracownika jednostki bez względu na formę zatrudnienia, w tym: wolontariuszy lub inne osoby, które z racji pełnionej funkcji lub zadań mają (nawet potencjalny) kontakt z uczniami;
- d) **Rodzicu** – należy przez to rozumieć przedstawiciela ustawowego dziecka pozostającego pod ich władzą rodzicielską. Jeżeli dziecko pozostaje pod władzą rodzicielską obojga rodziców, każde z nich może działać samodzielnie jako przedstawiciel ustawowy dziecka;
- e) **Opiekunie prawnym małoletniego** – należy przez to rozumieć osobę, która ma za zadanie zastąpić dziecku rodziców, a także wypełnić wszystkie ciężące na nich obowiązki. Jest przedstawicielem ustawowym małoletniego, dlatego może dokonywać czynności prawnych w imieniu dziecka i ma za zadanie chronić jego interesy prawne, osobiste oraz finansowe;
- f) **Osobie najbliższej wychowankowi** – należy przez to rozumieć osobę wstępną: matkę, ojca, babcię, dziadka; rodzeństwo: siostrę, brata, w tym rodzeństwo przyrodnie, a także inne osoby pozostające we wspólnym gospodarstwie, a w przypadku jej braku osobę pełnoletnią wskazaną przez małoletniego;
- g) **Gminnym Koordynatorze ds. standardów ochrony małoletnich** - to osoba odpowiedzialna za nadzorowanie, wdrażanie i monitorowanie wszelkich działań związanych z ochroną i bezpieczeństwem małoletnich w jednostce wyznaczona przez kierownika jednostki organizacyjnej, zwany dalej Koordynatorem;
- h) **Przemocy domowej** - znana również jako przemoc w rodzinie czy przemoc domowa, to szerokie pojęcie obejmujące wszelkie formy agresji, znęcania się, kontrolowania lub manipulacji stosowanej przez jednego członka rodziny lub partnera życiowego wobec innego. Przemoc domowa występuje w różnych formach, takich jak przemoc fizyczna, psychiczna, seksualna, ekonomiczna czy emocjonalna. Jest to poważne naruszenie praw jednostki do bezpieczeństwa, godności i szacunku. Elementy przemocy domowej mogą obejmować:
  - Przemoc fizyczną,
  - Przemoc psychiczną,
  - Przemoc seksualną,
  - Przemoc ekonomiczną,
  - Przemoc emocjonalną;
- i) **Przemocy fizycznej** – to forma agresji, w której jedna osoba używa siły fizycznej w celu spowodowania obrażeń lub szkody ciała innej osoby. Może przybierać różne formy, w tym uderzanie, kopanie, duszenie, popychanie, zadawanie ciosów bądź inne działania bezpośrednio skierowane przeciwko ciału ofiary. Przemoc fizyczna może występować w różnych kontekstach, w tym w relacjach rodzinnych, szkolnych, zawodowych czy społecznych. W przypadku relacji interpersonalnych, przemoc fizyczna jest często uważana

- za naruszenie granic osobistych i jest powszechnie potępiana jako forma brutalnego zachowania. Stanowi naruszenie praw jednostki do bezpieczeństwa i fizycznej integralności;
- j) **Przemocy seksualnej** – to rodzaj agresji, w której jedna osoba wykorzystuje siłę, przymus lub manipulację w celu zaangażowania innej osoby w akty seksualne bez jej zgody lub wbrew jej woli. Przemoc seksualna może przybierać różne formy, takie jak gwałt, molestowanie seksualne, wymuszanie aktów seksualnych czy inne formy nękania lub niebezpiecznego zachowania seksualnego;
- k) **Przemocy psychicznej** – to forma agresji, w której stosuje się manipulację emocjonalną, groźby, upokarzanie, kontrolę czy izolację w celu wywierania kontroli nad inną osobą. Przemoc psychiczna może obejmować szereg działań, takich jak szykanowanie słowne, zastraszanie, wyśmiewanie, kontrolowanie dostępu do środków finansowych, izolacja od przyjaciół i rodziny czy stosowanie manipulacyjnych taktyk mających na celu zniszczenie poczucia własnej wartości ofiary;
- l) **Przemocy ekonomicznej** - to forma przemocy domowej, w której jedna osoba stosuje kontrolę nad finansami drugiej osoby w celu uzyskania dominacji, zdominowania czy zaszkodzenia jej sytuacji materialnej. Jest to naruszenie praw jednostki do samostanowienia, niezależności finansowej i godności. Przemoc ekonomiczna może przybierać różne formy i objawiać się różnymi zachowaniami. Przykłady działań stanowiących przemoc ekonomiczną obejmują:
- Ograniczanie dostępu do środków finansowych: Stosowanie kontroli nad wspólnym budżetem rodziny, ograniczanie dostępu partnera życiowego do własnych środków finansowych, utrudnianie korzystania z konta bankowego czy kredytów.
  - Wymuszanie zależności finansowej: Tworzenie sytuacji, w których ofiara staje się całkowicie zależna od sprawcy pod względem finansowym, uniemożliwianie jej zarabiania własnych dochodów czy podejmowania niezależnych decyzji finansowych.
  - Zniszczenie mienia: Uszkadzanie lub niszczenie majątku ofiary, co może prowadzić do straty wartości materialnej oraz ograniczać jej zdolność do samodzielnego utrzymania.
  - Zakazywanie pracy zawodowej: Zakazywanie partnerowi życiowemu podjęcia zatrudnienia lub wymuszanie rezygnacji z pracy, co prowadzi do uzależnienia finansowego i utrudnia niezależność.
  - Manipulacja długami: Celowe generowanie długów w imieniu ofiary, co prowadzi do uzależnienia ekonomicznego oraz ogranicza jej zdolność do samodzielnego zarządzania finansami;
- m) **Zaniechaniu** – to forma zaniedbania lub niedopełnienia obowiązku, polegająca na braku działania w sytuacji, gdy taka akcja jest konieczna lub wymagana. Może to dotyczyć zarówno zobowiązań prawnych, jak i moralnych czy społecznych. Zaniechanie może przyjmować różne formy i dotyczyć różnych dziedzin życia, takich jak opieka nad dziećmi, pomoc dla potrzebujących, sprawy zdrowotne czy inne obowiązki;
- n) **Świadku przemocy domowej** - to osoba, która miała bezpośrednią wiedzę lub obserwowała akty przemocy domowej, której ofiarami są inne osoby. Świadek może być obecny w sytuacji, w której przemoc ma miejsce, lub też dowiedzieć się o niej w wyniku relacji ofiar, innych świadków, a także poprzez inne dostępne źródła informacji;

- o) **Procedura „Niebieskiej Karty”** rozumie się ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie;
- p) **RODO** - Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE;
- q) **Ustawa o ochronie dzieci** - Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2023 poz. 1606).

2. Zasady przeglądu i aktualizacji standardów.

Aktualizacja dokumentu to ważny proces mający na celu dostosowanie istniejących wytycznych do zmieniających się warunków, przepisów prawnych, nowych informacji czy potrzeb organizacji. Osiąga się to poprzez:

- a) Regularne przeglądy:
  - a. Planowanie regularnych przeglądów procedury, aby sprawdzić jej aktualność i skuteczność.
  - b. **Co najmniej raz na dwa lata** dokonanie oceny standardów w celu zapewnienia ich dostosowania do aktualnych potrzeb oraz zgodności z obowiązującymi przepisami. Ocenę dokonuje się poprzez przeprowadzenie wśród pracowników raz na dwa lata ankiety monitorującej poziom realizacji Standardów. Wzór ankiety stanowi załącznik nr 1. W ankiecie pracownicy mogą proponować zmiany w Standardach oraz wskazywać sytuacje naruszenia Standardów, oraz sytuacje w których procedury określone w Standardach nie zostały zastosowane lub nie zadziałały.
  - c. Dokumentowanie w formie pisemnej wniosków z przeprowadzonej oceny. Gminny koordynator ds. standardów ochrony małoletnich dokonuje opracowania wypełnionych przez pracowników ankiet. Sporządza na tej podstawie raport z monitoringu, który następnie przekazuje Wójtowi. Wójt po dokonaniu analizy raportu może wprowadzić niezbędne zmiany, a następnie ogłasza stosownym zarządzeniem nowe brzmienie Standardów.
- b) Monitorowanie zmian prawnych:
  - a. Śledzenie zmian w przepisach prawnych dotyczących ochrony małoletnich i dostosowanie procedury, tak aby była zgodna z obowiązującymi normami.
- c) Zbieranie opinii:
  - a. Zbieranie opinii i sugestii od pracowników, wolontariuszy, rodziców i innych osób, aby uwzględnić różnorodne perspektywy i doświadczenia.
- d) Szkolenia pracowników:
  - a. Regularne szkolenia dla pracowników i wolontariuszy dotyczące zaktualizowanej procedury, aby zapewnić, że wszyscy zrozumieją i będą w stanie wdrożyć nowe wytyczne.
- e) Zabezpieczanie informacji:

- a. Aktualizacja procedury w zakresie zabezpieczania informacji zgodnie z najnowszymi standardami ochrony danych.
- f) Reagowanie na incydenty:
  - a. Wprowadzenie procedury reagowania na incydenty i analiza każdego przypadku.
- g) Komunikacja z rodzicami/opiekunami:
  - a. Ustalenie lub aktualizacja protokołów komunikacji z rodzicami lub opiekunami.

3. Zasady wyznaczania osób odpowiedzialnych za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielenie mu wsparcia

Wyznaczenie osoby bądź osób odpowiedzialnych za przyjmowanie zgłoszeń wymaga zapewnienia szkolenia z:

- **przyjętych procedur i standardów,**
  - **przepisów o ochronie danych osobowych,**
  - **wskazanie zarządzeniem osób, wyznaczonych do przyjmowania zgłoszeń w jednostce.**
- a) Wyznaczanie osób odpowiedzialnych:
    - Osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń powinny posiadać odpowiednie kwalifikacje i umiejętności związane z identyfikacją oznak krzywdzenia małoletnich, powinny znać procedury zgłaszania i udzielania wsparcia.
  - b) Dostępność i łatwość zgłaszania:
    - Osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń powinny być łatwo dostępne dla pracowników, małoletnich oraz innych zainteresowanych.
    - Zapewnienie różnorodnych kanałów komunikacji, takich jak bezpośredni kontakt, adres e-mail czy linia telefoniczna.
  - c) Bezpieczeństwo i poufność:
    - Osoby odpowiedzialne muszą respektować zasadę poufności i bezpieczeństwa informacji oraz danych osobowych przetwarzanych w ramach przyjmowanych zgłoszeń.
    - Zapewnienie bezpiecznych i anonimowych kanałów komunikacji dla zgłaszających, jeśli to konieczne.
  - d) Współpraca z rodzicami/opiekunami:
    - Współpraca z rodzicami, opiekunami lub innymi osobami, które mogą mieć wpływ na sytuację małoletniego.
    - Jednoczesne zapewnienie bezpieczeństwa i dobra małoletniego.
  - e) Współpraca z instytucjami zewnętrznymi:
    - Współpraca z odpowiednimi instytucjami i organizacjami społecznymi w celu zapewnienia kompleksowego wsparcia dla małoletnich.
  - f) Regularne przeglądy i oceny:
    - Przeprowadzanie regularnych przeglądów procedur i działań, a także oceny skuteczności reakcji na zgłoszenia.
    - Wprowadzenie ewentualnych poprawek lub ulepszeń w oparciu o wyniki przeglądów.

4. Zasady ochrony danych osobowych

- a) Zasada minimalizacji danych:
  - Gromadzenie i przetwarzanie tylko tych danych osobowych, które są niezbędne do celów zgłoszenia i świadczenia wsparcia małoletnim.
  - Unikanie zbierania informacji niezwiązanych z głównym celem zgłoszenia.
- b) Integralność danych:
  - Zapewnienie integralności zgromadzonych danych poprzez zastosowanie bezpiecznych procedur zbierania i przechowywania informacji.
  - Monitorowanie systemów w celu wykrywania ewentualnych nieprawidłowości lub prób nieuprawnionego dostępu.
- c) Dostępność danych:
  - Dostępność danych oznacza, że informacje są dostępne dla uprawnionych użytkowników w odpowiednim czasie, bezpiecznie i w spodziewanej jakości. W kontekście ochrony danych, dostępność dotyczy możliwości uzyskania dostępu do danych w zamierzony sposób, zgodnie z założeniami i potrzebami osób zgłaszających oraz małoletnich, bez zakłóceń czy opóźnień.
- d) Poufność Informacji:
  - Przyjmujący zgłoszenia muszą przestrzegać zasady poufności i dyskrecji, zarówno w odniesieniu do zgłaszającego, jak i osoby małoletniej.
  - Zastosowanie odpowiednich środków bezpieczeństwa, takich jak szyfrowanie i bezpieczne praktyki przechowywania danych.
- e) Cel przetwarzania:
  - Jasne określenie celu przetwarzania danych osobowych, czyli przyjmowania zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i świadczenia wsparcia.
  - Zakaz wykorzystywania danych osobowych w sposób niezgodny z zadeklarowanym celem.
- f) Dobrowolność zgłaszania:
  - Zapewnienie, że zgłaszanie zdarzeń zagrażających małoletniemu i udzielenie wsparcia jest dobrowolne.
  - Brak sankcji czy represji wobec osób, które zdecydowały się zgłosić incydent.
- g) Transparentność:
  - Informowanie zgłaszających o celu, zakresie i sposobie przetwarzania ich danych osobowych.
  - Dostarczenie jasnych i zrozumiałych informacji dotyczących polityki prywatności.
- h) Przechowywanie Danych:
  - Określenie okresu przechowywania danych osobowych i ich późniejsze bezpieczne usunięcie po zakończeniu tego okresu.
  - Ustalanie okresu przechowywania zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.
- i) Bezpieczeństwo transmisji danych:
  - Zastosowanie odpowiednich środków bezpieczeństwa podczas transmisji danych, zwłaszcza w przypadku przesyłania informacji online.
  - Używanie bezpiecznych protokołów komunikacyjnych i szyfrowania danych.
- j) Prawa osób zgłaszających:

- Zapewnienie osobom zgłaszającym pełne informacje dotyczące ich praw związanych z przetwarzaniem danych osobowych.
  - Zapewnienie prawa dostępu, poprawiania, usuwania czy ograniczania przetwarzania swoich danych.
- k) Edukacja pracowników:
- Regularne szkolenia pracowników w zakresie ochrony danych osobowych, procedur zgłaszania i świadczenia wsparcia.
  - Wykształcenie świadomości dotyczącej odpowiedzialności za prawidłowe i zgodne z przepisami przetwarzanie danych.
- l) Audyt i monitorowanie:
- Regularne audyty dotyczące przetwarzania danych osobowych w ramach procedur zgłaszania i wsparcia.
  - Ciągłe monitorowanie działań w celu zapewnienia zgodności z obowiązującymi przepisami.

5. Sposób dokumentowania i zasady przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego

- a) Sposób dokumentowania i zasady przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń powinien odbywać się zgodnie z przepisami o ochronie danych osobowych oraz przyjętymi standardami.
- b) Dla każdego zdarzenia podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich zakładana jest imiennateczka z nazwiskiem małoletniego, w której znajduje się karta interwencji dot. danego zdarzenia – sporządzona zgodnie ze wzorem określonym w załączniku nr 2 do niniejszych standardów.
- c) Przechowywanie dokumentów w formie papierowej w miejscu wskazanym przez AD.
- d) Dokumentacja dot. ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego, dokumentacja dot. interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka jest przechowywana u Sekretarza Gminy.
- e) Każdorazowe udostępnienie dokumentów związanych ze zdarzeniem uprawnionym do tego organom albo innym osobom powinno odbywać się na wniosek oraz bezwzględnie powinno być konsultowane z Inspektorem Ochrony Danych (IOD) za zgodą Administratora Danych (AD) tj. kierownika jednostki organizacyjnej.
- f) Przetwarzanie dokumentów w formie cyfrowej tylko na urządzeniach posiadających hasło dostępu zgodnie z przyjętą polityką bezpieczeństwa obowiązującą w jednostce.
- g) Dokumentowanie zgłoszonych incydentów lub zdarzeń w rejestrze prowadzonych interwencji stanowiącym załącznik nr 2 do niniejszych standardów.
- h) Umożliwienie dodawania dokumentacji, notatek postępowania oraz informacji o działaniach podjętych w wyniku zgłoszenia.
- i) Odpowiedzialność za właściwe przechowywanie i udostępnianie dokumentacji dot. ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego oraz interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletniego ponosi Sekretarz Gminy.

Zgłoszenia można dokonać w następujący sposób:

- a) Osobiście do osoby wyznaczonej w Urzędzie.
- b) Telefonicznie do osoby wyznaczonej w Urzędzie pod nr telefonu: 52 3307831.
- c) Na służbowy adres e-mail do osoby wyznaczonej w Urzędzie – m.polakowska@jezewo.eu.

6. Zasady i sposób udostępniania rodzicom albo opiekunom prawnym lub faktycznym oraz małoletnim standardów do zaznajomienia się z nimi i ich stosowania

Udostępnianie przez jednostkę informacji dotyczących standardów, zasad oraz sposobu funkcjonowania jednostki jest ważnym elementem współpracy i komunikacji. Jednostka udostępnia standardy na swojej stronie internetowej oraz wywiesza w widocznym miejscu w swoim lokalu, w wersji pełnej oraz skróconej przeznaczonej dla małoletnich.

Zasady:

- a) Przejrzystość:
  - Wszystkie standardy i zasady powinny być jasne, zrozumiałe i dostępne dla rodziców, opiekunów prawnym lub faktycznym oraz małoletnich.
- b) Równość:
  - Informacje powinny być dostępne dla wszystkich rodziców i opiekunów, niezależnie od ich sytuacji społeczno-ekonomicznej czy innych czynników.
- c) Regularne aktualizacje:
  - Standardy i zasady powinny być regularnie aktualizowane i dostarczane rodzicom oraz opiekunom w przypadku zmian.
- d) Dostępność:
  - Informacje powinny być łatwo dostępne, na przykład poprzez stronę internetową bądź dostępne w siedzibie jednostki.
- e) Otwartość na pytania:
  - Instytucje powinny być otwarte na pytania rodziców i opiekunów oraz dostarczać im odpowiedzi i dodatkowe informacje, gdy tego potrzebują.
- f) Honorowanie prywatności:
  - Wszelkie informacje przekazywane rodzicom lub opiekunom powinny respektować prywatność małoletnich i być zgodne z obowiązującymi przepisami prawnymi dotyczącymi ochrony danych osobowych.

Sposób udostępniania : W UG obowiązują Standardy ochrony małoletnich w wersji pełnej oraz w wersji skróconej przeznaczonej dla małoletnich. Standardy w wersji pełnej zamieszcza się na stronie internetowej i wywiesza się na tablicy ogłoszeń UG w Jezewie, a także udostępnia się każdemu zainteresowanemu do wglądu w sekretariacie UG. Sekretarz Gminy ma obowiązek zapoznać małoletnich ze Standardami w wersji skróconej przeznaczonej dla małoletnich. Potwierdzeniem omówienia Standardów jest sporządzona przez Sekretarza notatka.

Warto również pamiętać, że komunikacja powinna być dwustronna, a instytucja powinna być otwarta na opinie i uwagi rodziców oraz być gotowa dostosować standardy, jeśli zajdzie taka

potrzeba. Działania te przyczyniają się do budowania zaufania i skutecznej współpracy między instytucją a rodzicami/opiekunami małoletnich.

ROZDZIAŁ III

1. Zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnim a personelem jednostki lub organizatora, a w szczególności zachowania niedozwolone wobec małoletnich

Określenie zasad zapewniających bezpieczne relacje między małoletnimi a personelem jednostki są kluczowe dla ochrony dobra i bezpieczeństwa dzieci. Pracownicy Urzędu zobowiązani są do przestrzegania poniższych zasad:

a) Poszanowanie godności małoletnich:

- Personel zobowiązuje się do szanowania godności i integralności fizycznej oraz psychicznej każdego małoletniego.
- Żadne formy poniżania, zastraszania czy dyskryminacji nie są tolerowane.

b) Bezpieczeństwo fizyczne:

- Personel ma obowiązek zapewnić bezpieczeństwo fizyczne małoletnich, unikając wszelkich działań mogących prowadzić do ich obrażeń.
- Nieakceptowalne jest stosowanie przemocy fizycznej wobec małoletnich w jakiegokolwiek formie.
- Zabrania się dotykania małoletniego w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny.
- Niejawnego bądź ukrywanego kontaktu fizycznego z małoletnim.
- Utrzymywania jakiegokolwiek kontaktu fizycznego z małoletnim związanego z wręczaniem bądź otrzymywaniem jakichkolwiek form gratyfikacji materialnej bądź niematerialnej, bądź powstałego w związku z wykorzystaniem nierównomiernej relacji pomiędzy pracownikiem a małoletnim.
- Goszczenia dziecka we własnym domu.
- Spania w tym samym pokoju co dziecko podczas różnego rodzaju wyjazdów organizowanych przez Urząd.
- W uzasadnionych przypadkach dopuszczalny jest kontakt fizyczny pracownika z małoletnim. Do sytuacji takich zaliczyć można:
  - pomoc małoletniemu niepełnosprawnemu w czynnościach higienicznych, jeśli typ niepełnosprawności tego wymaga, a małoletni i jego opiekun wyrazi zgodę;
  - pomoc małoletniemu niepełnosprawnemu w spożywaniu posiłków;
  - pomoc małoletniemu niepełnosprawnemu w poruszaniu się po obiektach .
  - w sytuacjach zagrożenia życia bądź zdrowia.

c) Bezpieczeństwo psychiczne:

- Personel powinien unikać wszelkich działań, które mogą wpływać negatywnie na stan psychiczny małoletnich, takie jak zastraszanie, wyśmiewanie czy poniżanie.
- Stosowanie wszelkich form przemocy psychicznej jest surowo zakazane.

d) Zakaz nadużywania władzy:

- Personel nie może nadużywać swojej pozycji ani władzy wobec małoletnich w celu osiągnięcia korzyści osobistych lub sprawienia szkody.
- Nieakceptowalne jest wykorzystywanie sytuacji zależności do celów seksualnych.

- Zabrania się proponowania małoletnim alkoholu, wyrobów tytoniowych, nielegalnych substancji, jak również zabrania się używania ich w obecności małoletnich oraz tolerowania używania przez nich ww. substancji.
  - Przyjmowania pieniędzy, innych rzeczy od małoletniego, od rodziców/opiekunów małoletniego, z wyjątkiem sytuacji, kiedy w jednostce organizowana jest zbiórka pieniędzy, określonych rzeczy, prowadzona jest w związku z określonym wydarzeniem.
  - Wchodzenia w relacje jakiegokolwiek zależności wobec małoletniego lub rodziców, opiekunów małoletniego, jak również zachowywania się w sposób mogący sugerować innym istnienie takiej relacji zależności.
  - Przyjmowania korzyści majątkowych lub niemajątkowych w szczególności, pieniędzy, podarunków od małoletniego, od rodziców lub opiekunów małoletniego, nie dotyczy to drobnych okazjonalnych podarunków, których wręczenie związane jest z wydarzeniami organizowanymi w jednostce np. kwiatów, prezentów składkowych.
- e) Ochrona prywatności:
- Personel zobowiązuje się do zachowania prywatności małoletnich, nieujawniania ich danych osobowych bez właściwego uzasadnienia ani nieuprawnionego dostępu do informacji o nich.
  - Zabronione jest ujawnianie jakichkolwiek informacji dotyczących małoletniego wobec osób nieuprawnionych, w tym wobec innych małoletnich, zakaz ten obejmuje także udostępnianie wizerunku małoletniego bez posiadania stosownej zgody, informacji o sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, zdrowotnej oraz innych informacji, których ujawnienie może powodować negatywny skutek dla małoletniego.
- f) Bezpieczna komunikacja:
- Wszelkie formy komunikacji, w tym elektronicznej, powinny być zgodne z zasadami etyki i bezpieczeństwa.
  - Zakazane jest nawiązywanie relacji o charakterze prywatnym, szczególnie o treściach seksualnych, z małoletnimi.
- g) Kontakt poza godzinami pracy:
- Kontakty pracowników z małoletnimi powinny odbywać się wyłącznie w godzinach pracy i dotyczyć celów edukacyjnych lub wychowawczych.
  - Właściwą formą komunikacji z małoletnimi i ich rodzicami lub opiekunami są przyjęte przez jednostkę kanały służbowe.
  - Pracownicy nie kontaktują się prywatnymi kanałami komunikacji z małoletnimi bez wiedzy ich opiekunów.
  - Jeśli pracownik musi się spotkać z osobą małoletnią poza czasem standardowo poświęconym na działalność Urzędu to na takie spotkanie musi wyrazić zgodę opiekun.
- h) Zgłaszanie przypadków:
- Personel ma obowiązek natychmiastowego zgłaszania wszelkich obserwowanych lub podejrzewanych przypadków nadużyć wobec małoletnich odpowiednim służbom lub organom.

Przestrzeganie powyższych zasad jest kluczowe dla budowania bezpiecznego środowiska dla małoletnich, w którym ich dobro i bezpieczeństwo są najwyższym priorytetem.

2. Zasady i procedura podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego

Zasady i procedury podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego są kluczowe dla ochrony dobra i bezpieczeństwa dziecka. Oto ogólne zasady i kroki, które powinny być przestrzegane w tego typu sytuacjach:

Zasady:

- a) Bezpieczeństwo małoletniego na pierwszym miejscu:
  - Bezpieczeństwo i dobro dziecka muszą być najwyższym priorytetem.
- b) Obiektywność i profesjonalizm:
  - Działania powinny opierać się na obiektywnych faktach, a interwencja powinna być prowadzona w sposób profesjonalny.
- c) Troska i wsparcie:
  - Podczas interwencji ważne jest wykazanie empatii i troski wobec małoletniego oraz zapewnienie mu odpowiedniego wsparcia.
- d) Respektowanie prywatności:
  - W miarę możliwości należy zachować prywatność i godność wszystkich zainteresowanych stron.
- e) Szybka reakcja:
  - Jeśli istnieje uzasadnione podejrzenie krzywdzenia, konieczne jest szybkie podjęcie działań.
- f) Współpraca z odpowiednimi instytucjami:
  - Współpracuj z instytucjami odpowiedzialnymi za ochronę dzieci, takimi jak służby socjalne, policja czy organizacje zajmujące się prawami dziecka.

Przebieg:

- a) Rozpoznanie oznak krzywdzenia:
  - W przypadku podjęcia przez pracownika Urzędu uzasadnionego podejrzenia, że małoletni mógł być, lub jest krzywdzony, pracownik ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej i przekazania uzyskanej informacji koordynatorowi lub kierownikowi.
- b) Rozmowa z małoletnim:
  - Powinna się odbywać w sposób empatyczny, ale nie narażający na dodatkowe ryzyko. W przypadku bardzo małych dzieci, obserwacja może być kluczowa.
- c) Dokumentacja i obserwacja:
  - Należy udokumentować wszelkie oznaki krzywdzenia oraz bieżące obserwacje, aby dostarczyć rzetelnych informacji.
  - Należy przygotować Plan pomocy małoletniemu.

- Przeprowadzić procedurę podejmowania interwencji w przypadku krzywdzenia małoletniego.

Należy pamiętać, że interwencja w sytuacji krzywdzenia małoletniego wymaga odpowiedzialności, wiedzy i szybkiego działania. Współpraca ze specjalistami oraz poszanowanie procesów prawnych i etycznych jest kluczowe dla skutecznego i bezpiecznego postępowania w tego typu sytuacjach.

3. Procedury interwencji w przypadku krzywdzenia dziecka

Osoby odpowiedzialne w jednostce:

- a) Kierownik jednostki (Wójt): Ostateczna odpowiedzialność za podjęcie decyzji dotyczącej zgłoszenia podejrzenia przestępstwa i wszczęcia procedur.
- b) Gminny koordynator ds. standardów ochrony małoletnich: podejmuje działania zgodnie z przydzielonymi kompetencjami oraz zgodnie z przyjętymi standardami.
- c) Pracownicy jednostki: Każdy pracownik może być świadkiem lub zauważyć sytuację wymagającą zgłoszenia.

Opis przebiegu procedury:

W przypadku podjęcia przez pracownika Urzędu podejrzenia, że dziecko jest krzywdzone, pracownik ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej i przekazania uzyskanej informacji Gminnemu koordynatorowi ds. standardów ochrony małoletnich.

W przypadku, gdy zgłoszono krzywdzenie małoletniego przez pracownika Urzędu lub kontrahenta bądź inną osobę związaną z Urzędem, to osoba ta zostaje natychmiast odsunięta od wszelkich form kontaktu z małoletnimi do czasu wyjaśnienia sprawy.

Wójt lub Koordynator dokonują zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej instytucji tj. sąd rodzinny (interwencja cywilna), policja, prokuratura (interwencja karna), gminny zespół interdyscyplinarny (Niebieska Karta). Dalszy tok postępowania, w tym przygotowanie planu wsparcia małoletniego, leży w kompetencjach Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jeżewie.

W przypadku ujawnienia zaniedbania przez rodziców, ich niewydolności wychowawczej właściwym jest zawiadomienie sądu rodzinnego, celem wglądu w sytuację rodziny.

W każdym przypadku zauważenia krzywdzenia małoletniego należy uzupełnić Kartę Interwencji, której wzór stanowi załącznik nr 3, a następnie przekazać ją do GOPS.

Plan pomocy dziecku powinien spełniać wymogi zgodnie z punktem 4 Rozdział III, do niniejszego dokumentu, który może zawierać wskazania dotyczące:

- a) podjęcia przez jednostkę działań w celu zapewnienia dziecku bezpieczeństwa, w tym zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej jednostki;
- b) wsparcia, jakie jednostka zaoferuje dziecku;

- c) skierowania dziecka do specjalistycznej jednostki pomocy dziecku, jeżeli istnieje taka potrzeba.

Plan pomocy dziecku jest przedstawiany przez koordynatora opiekunom z zaleceniem współpracy przy jego realizacji.

Koordynator informuje opiekunów o obowiązku jednostki zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia dziecka do odpowiedniej instytucji (prokuratura/policja lub sąd rodzinny, przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego, bądź ośrodek pomocy społecznej).

Pracownicy Urzędu zawiadamiają przedstawicieli innych służb o konieczności rozpoczęcia procedury. Instytucją odpowiednią do zawiadomienia o konieczności wszczęcia procedury będzie GOPS.

Po poinformowaniu rodziców lub opiekunów małoletniego przez koordynatora, Kierownik jednostki składa zawiadomienie o podejrzeniu przestępstwa zgodnie z art. 304 § 2 kpk. (Instytucje państwowe i samorządowe, które w związku ze swą działalnością dowiedziały się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu, są obowiązane niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub Policję oraz przedsięwziąć niezbędne czynności do czasu przybycia organu powołanego do ścigania przestępstw lub do czasu wydania przez ten organ stosownego zarządzenia, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów przestępstwa.).

Dalszy tok postępowania leży w kompetencjach instytucji wskazanych w punkcie poprzedzającym.

Z przebiegu interwencji sporządza się kartę interwencji, której wzór stanowi załącznik nr 3 do niniejszych Standardów. Kartę tę załącza się do teczki dziecka.

Wszyscy pracownicy jednostki i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych powzięły informację o krzywdzeniu dziecka lub informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

4. Zasady ustalania planu wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia

Ustalanie planu wsparcia dla małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia wymaga delikatnego podejścia i współpracy z różnymi instytucjami, w tym służbami społecznymi, psychologami, prawnikami i innymi specjalistami. Poniżej znajdują się ogólne zasady, które mogą być uwzględnione przy tworzeniu takiego planu:

- a) Natychmiastowe bezpieczeństwo:

- W przypadku natychmiastowego zagrożenia życia lub zdrowia małoletniego należy działać szybko, skontaktować się z odpowiednimi służbami ratunkowymi i zapewnić bezpieczeństwo dziecku.
- b) Przekazanie sprawy odpowiednim służbom interwencyjnym.
- c) Jednostka powinna poinformować o dostępnych formach pomocy i gdzie jej szukać, w tym:
  - Pomocy pracownika socjalnego w celu zrozumienia zakresu problemu i opracowania planu wsparcia.
  - Wsparcie psychologiczne dla małoletniego, np. poprzez konsultacje z psychoterapeutą specjalizującym się w pracy z ofiarami krzywdzenia.

5. Wymogi dotyczące bezpiecznych relacji między małoletnimi, a w szczególności zachowania niedozwolone

Zasady Bezpečnych Relacji Między Rówieśnikami

- Szacunek dla Innych

Wszyscy powinni traktować siebie nawzajem z szacunkiem i godnością - należy unikać zachowań, które mogą urazić lub zrazić innych.

- Równość i Współpraca

Każdy powinien być traktowany równo, bez względu na płeć, rasę, wyznanie, orientację seksualną, stan zdrowia czy pochodzenie.

- Bezpieczeństwo Fizyczne i Emocjonalne

Wszelkie sytuacje zagrażające bezpieczeństwu powinny być natychmiast zgłaszane odpowiednim osobom dorosłym.

- Zachowanie Prywatności

Każdy ma prawo do prywatności, zarówno w przestrzeni fizycznej, jak i w sieci.

Niedozwolone jest naruszanie prywatności innych osób, np. poprzez publikowanie ich zdjęć lub informacji bez zgody.

Zachowania Niedozwolone

- Przemoc Fizyczna - uderzanie, popychanie, kopanie, duszenie czy jakiegokolwiek inne formy przemocy fizycznej.
- Przemoc Słowna - wyzwiska, groźby, obrażanie, szydzenie, wyśmiewanie i inne formy przemocy werbalnej.
- Przemoc Psychiczna - manipulowanie, zastraszanie, izolowanie, wykluczanie z grupy i inne formy przemocy psychicznej są niedozwolone.
- Przemoc Seksualna - wszelkie formy przemocy seksualnej, w tym niechciane dotykanie, komentarze o podtekście seksualnym, molestowanie seksualne są surowo zakazane.

- Cyberprzemoc - prześladowanie, nękanie, zastraszanie, obrażanie, publikowanie nieodpowiednich treści czy prywatnych informacji w Internecie.
- Dyskryminacja - wszelkie formy dyskryminacji ze względu na płeć, rasę, wyznanie, orientację seksualną, stan zdrowia, pochodzenie czy inne cechy.

Procedura w przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletniego przez rówieśników

Każdy etap obejmuje konkretne kroki mające na celu zidentyfikowanie problemu, udzielenie wsparcia poszkodowanym i podejmowanie działań, aby skutecznie przeciwdziałać krzywdzeniu rówieśników:

- a) Zgłoszenie:
  - Bezzwłocznie zgłosić problem Koordynatorowi, lub innemu pracownikowi jednostki.
- b) Rozmowa z uczestnikami:
  - Należy przeprowadzić rozmowę z małoletnim podejrzanym o krzywdzenie oraz jego opiekunem, a także oddzielnie z małoletnim poddawany krzywdzeniu i jego opiekunem. Ponadto należy porozmawiać z innymi osobami mającymi wiedzę o zdarzeniu. W trakcie rozmów należy dążyć do ustalenia przebiegu zdarzenia, a także wpływu zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne małoletniego krzywdzonego. Ustalenia są spisywane na karcie interwencji stanowiącej załącznik nr 3 niniejszych Standardów.
  - W trakcie rozmów należy upewnić się, że małoletni podejrzany o krzywdzenie innego małoletniego nie jest krzywdzony przez opiekuna lub inne osoby.
- c) Opracowanie planu pomocowego:
  - Po przeprowadzeniu takich rozmów Koordynator opracowuje plan pomocowy dla dziecka poszkodowanego, włączając w ten plan sposoby odizolowania go od źródeł zagrożenia i eliminując zachowania niepożądane w środowisku.
- d) Zgłoszenie do kierownika i podejmowanie dalszych działań:
  - W przypadku bardziej skomplikowanych sytuacji lub w razie bezskuteczności podejmowanych działań, pracownik zgłasza problem kierownikowi jednostki.
  - W przypadku, gdy wobec małoletniego popełniono przestępstwo Kierownik sporządza zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa i przekazuje je do właściwych instytucji.
- e) Omówienie na zebraniu pracowniczym w celu zapobiegania podobnym sytuacjom.
- f) Angażowanie rodziców lub opiekunów:
  - Dla zwiększenia skuteczności interwencji, należy zaangażować również rodziców i opiekunów dzieci. Zaleca się, aby rodzice udzielali pozytywnego wsparcia swoim dzieciom poprzez rozmowę, ukierunkowaną na radzenie sobie w trudnych sytuacjach, reagowanie na krzywdzenie rówieśników oraz informowanie, komu zgłaszać sytuacje krzywdzenia.

6. Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet

Jednostka, zapewniając małoletnim dostęp do Internetu, jest zobowiązana podejmować

działania zabezpieczające dzieci przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju, w szczególności należy zainstalować i aktualizować oprogramowanie zabezpieczające.

Dostęp do Internetu odbywa się wyłącznie pod nadzorem opiekuna małoletniego.

Niedopuszczalna jest sytuacja, w której dostęp, do urządzeń mobilnych i Internetu zapewnianych przez pracowników odbywał się bez wiedzy i pod nieobecność opiekuna.

W przypadku dostępu realizowanego pod nadzorem pracownika jednostki, pracownik ma obowiązek informowania małoletniego o zasadach bezpiecznego korzystania z internetu.

Podstawowe zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet w jednostce i poza jednostką:

- a) Odpowiedzialność:
  - Użytkownicy są odpowiedzialni za korzystanie z urządzeń elektronicznych w sposób zgodny z obowiązującymi przepisami oraz zasadami etyki, szanując prawa innych użytkowników.
- b) Przestrzeganie prawa:
  - Korzystanie z urządzeń elektronicznych powinno odbywać się z poszanowaniem prawa, w tym przepisów dotyczących prawa autorskiego oraz prywatności.
- c) Bezpieczeństwo:
  - Użytkownicy są zobowiązani do zachowania wysokich standardów bezpieczeństwa.
- d) Ograniczenia wiekowe:
  - Użytkownicy powinni przestrzegać ograniczeń wiekowych, dotyczących dostępu do treści online.
- e) Honorowanie prywatności:
  - Szanowanie prywatności innych użytkowników oraz powstrzymanie się od rozpowszechniania prywatnych informacji bez zgody są kluczowe dla etycznego korzystania z urządzeń elektronicznych.
- f) Odpowiednie wykorzystanie czasu:
  - Zasada korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet obejmuje również umiarkowanie czasu spędzanego online, z uwzględnieniem ograniczeń czasowych polecanych przez ekspertów w tej dziedzinie.
- g) Zgłaszanie problemów:
  - Pracownicy jednostki powinni zgłaszać wszelkie nieprawidłowości, naruszenia zasad lub niebezpieczne sytuacje administracji lub osobom odpowiedzialnym za bezpieczeństwo online.

Ponadto należy zadbać o:

- Zabezpieczenie sieci internetowej jednostki przed niebezpiecznymi treściami poprzez konfigurację reguł i listy stron dozwolonych.

- Aktualizowanie oprogramowania, jeżeli to możliwe poprzez uruchomienie automatycznych aktualizacji.
- Regularne skanowanie urządzeń w poszukiwaniu niedozwolonych treści i oprogramowania treści. W przypadku znalezienia niebezpiecznych treści, wyznaczony pracownik ustala kto korzystał z komputera w czasie, kiedy doszło do przetwarzania niedozwolonych treści. Po dokonaniu identyfikacji użytkownika należy przeprowadzić rozmowę z małoletnim, jeżeli jest to wymagane to rozmowa odbywa się w obecności rodziców lub opiekunów prawnych.
- Nadanie odpowiednich uprawnień na komputerach, pracownicy oraz osoby korzystające z komputerów nie mogą mieć uprawnień administratora. Pracownicy muszą pracować na osobnych kontach niż korzystający małoletni.
- Informowanie innych pracowników sprawujących opiekę nad małoletnim o zasadach bezpiecznego korzystania z Internetu, które muszą być przekazywane małoletnim na pierwszych zajęciach z urządzeniami teleinformatycznymi.

Zastosowanie się do tych zasad jest kluczowe dla stworzenia bezpiecznego, etycznego i pozytywnego środowiska online. Użytkownicy powinni mieć świadomość, że korzystanie z Internetu wiąże się z pewnymi obowiązkami i konsekwencjami, a przestrzeganie zasad przyczynia się do zapewnienia bezpieczeństwa.

7. Zasady ochrony wizerunku małoletniego

Ochrona wizerunku małoletniego to ważny aspekt prawa, mający na celu zabezpieczenie prywatności. Urząd zapewnia najwyższe standardy ochrony danych osobowych dzieci zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

Poniżej przedstawione są ogólne zasady dotyczące ochrony wizerunku dziecka:

a) Zgoda rodziców lub opiekunów:

- Zazwyczaj wymaga się pisemnej zgody rodziców lub opiekunów prawnie uprawnionych do reprezentowania dziecka przed udostępnieniem, publikacją lub wykorzystaniem wizerunku dziecka. Ta zgoda jest szczególnie ważna w przypadku działań komercyjnych lub publicznych.
- Pracownikowi jednostki nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów utrwalania wizerunku małoletniego (filmowanie, fotografowanie, nagrywanie głosu małoletniego) na terenie jednostki bez pisemnej zgody rodzica lub opiekuna prawnego dziecka – nie jest dozwolone podawanie danych kontaktowych osobom trzecim (z zastrzeżeniem art. 81 ust. 2 ustawy o prawach autorskich i prawach pokrewnych).
- Jeżeli wizerunek małoletniego stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak: zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda rodzica lub opiekuna prawnego na utrwalanie wizerunku dziecka nie jest wymagana (art. 81 ust. 2 ustawy o prawach autorskich i prawach pokrewnych).

b) Ograniczenie dostępu do wizerunku:

- Jednostka powinna stosować środki bezpieczeństwa, aby ograniczyć dostęp osób nieuprawnionych do wizerunku małoletnich, takie jak zdjęcia grupowe bez podawania imion czy identyfikujących informacji.
- c) Zabronione wykorzystanie wizerunku:
- Zakazane jest wykorzystywanie wizerunku małoletniego w sposób poniżający, obraźliwy lub niebezpieczny dla jego dobra psychicznego czy fizycznego. Dzieci mają prawo do szacunku i godności, a ich wizerunek nie powinien być wykorzystywany w sposób szkodliwy.
- d) Ochrona przed wykorzystaniem komercyjnym:
- Wykorzystywanie wizerunku małoletniego w celach komercyjnych, reklamowych lub promocyjnych wymaga zgody rodziców lub opiekunów. Dziecko nie powinno być przedmiotem kampanii reklamowych bez odpowiedniego zabezpieczenia praw.
- e) Prawo do prywatności:
- Małoletni mają prawo do prywatności, co obejmuje również ochronę przed nieuprawnionym ujawnianiem ich wizerunku.
  - Przetwarzanie wizerunku małoletniego przez jednostkę powinno odbywać się w zgodności z przepisami o ochronie danych osobowych.
- f) Przepisy dotyczące mediów społecznościowych:
- W kontekście mediów społecznościowych istnieją specjalne zasady dotyczące publikacji wizerunku dzieci. Jednostka oraz rodzice powinni być świadomi konsekwencji umieszczania zdjęć swoich dzieci w internecie i chronić ich prywatność.

Rozdział IV

1. Postanowienia końcowe

Integralną część Standardów stanowią poniższe załączniki:

- 1) załącznik nr 1 – Wzór ankiety dla pracowników monitorującej poziom realizacji Standardów;
- 2) załącznik nr 2 – Wzór rejestru interwencji;
- 3) załącznik nr 3 – Karta interwencji;
- 4) załącznik nr 4 – Klauzula informacyjna;
- 5) załącznik nr 5 – Wzór oświadczenia pracownika o zapoznaniu się z obowiązującymi Standardami ochrony małoletnich.

Załącznik nr 1 - Wzór ankiety dla pracowników monitorującej poziom realizacji Standardów

MONITORING STANDARDÓW – ANKIETA DLA PRACOWNIKÓW

Lp.	Odpowiedz na poniższe pytania	Tak	Nie
1.	Czy znasz standardy ochrony małoletnich obowiązujące w tut. UG?		
2.	Czy znasz treść dokumentu „Standardy Ochrony Małoletnich” w Urzędzie Gminy w Jeżewie?		
3.	Czy uważasz, że potrafisz rozpoznać syndromy krzywdzonego dziecka?		
4.	Czy wiesz w jaki sposób zareagować na symptomy krzywdzenia dziecka?		
5.	Czy zaobserwowałeś naruszenie zasad określonych w Standardach oraz w pozostałych regulaminach i procedurach przez innego pracownika? (Jeżeli tak, opisz je w tabeli poniżej)		
6.	Czy masz uwagi /sugestie /przemyślenia związane z funkcjonującymi w UG „Standardami Ochrony Małoletnich”? (Jeżeli tak, opisz je w tabeli poniżej)		

JEŚLI NA KTÓREŚ Z PYTAŃ W ANKIECIE MONITORING STANDARTÓW
ODPOWIEDZIAŁEŚ TAK

NAPISZ: Jakie zasady zostały naruszone?

NAPISZ: Jakie działania podjąłeś?

NAPISZ: Czy masz jakieś sugestie lub propozycję poprawy obowiązujących standardów?

Data sporządzenia ankiety.....

Załącznik nr 2 - Wzór rejestru interwencji

REJESTR INTERWENCJI

Lp.	Data interwencji	Imię i nazwisko małoletniego wobec którego podjęto interwencję	Imię i nazwisko osoby podejmującej interwencję	Karta Interwencji z dnia ....
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				

Załącznik nr 3 - Karta interwencji

KARTA INTERWENCJI z dnia .....

Imię i nazwisko małoletniego		
Przyczyna interwencji (forma krzywdzenia, opis sytuacji)		
Osoba zawiadamiająca o podejrzeniu krzywdzenia (imię i nazwisko, stanowisko lub pokrewieństwo)		
Opis działań podjętych przez koordynatora/ pedagoga/psychologa	Data i miejsce	Opis
Przeprowadzone rozmowy z opiekunami małoletniego	Data i miejsce	Opis
Forma podjętej interwencji (zakreślić właściwe lub wypisać podjęte działania)	- zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, - inny rodzaj interwencji. Jaki?	
Dane dotyczące interwencji (nazwa organu, do którego zgłoszono interwencję) i data interwencji		
Wyniki interwencji: działania organów / działania podjęte przez rodziców Jeżeli jednostka posiada stosowne informacje	Data i organ podejmujący interwencję	Opis
Uwagi i podsumowanie		

Załącznik nr 4 – Klauzula Informacyjna - Przetwarzanie Danych Osobowych - Standardy ochrony małoletnich

Na podstawie art. 13 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych), przekazujemy Pani/Panu poniższe informacje związane z przetwarzaniem Pani/Pana danych osobowych.

Administrator danych osobowych	Administratorem Pani/Pana danych osobowych jest: Urząd Gminy w Jeżewie ul. Świecka 12, 86-131 Jeżewo reprezentowany przez Wójta
Dane kontaktowe IOD	Inspektor Ochrony Danych - Bogdan Głowacz można się skontaktować: tel.: 601 992 970 e-mail: partnersystem.iod@gmail.com
Cele przetwarzania oraz podstawa prawna przetwarzania	Pani/Pana dane osobowe, dane osobowe dziecka będą przetwarzane przez Administratora w celu prawnego obowiązku ciążącego na administratorze na podstawie art. 6 ust 1 lit c RODO; art. 9 ust 2 lit b RODO w związku z: ustawą z 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (Dz. U z 2024 r. poz. 560) ustawą z 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych ustaw (Dz.U z 2023 r. poz. 1606)
Okres, przez który będą przetwarzane	Dane osobowe przetwarzane będą przez okres wskazany w przepisach prawa powszechnego.
Odbiorcy danych Podmiot przetwarzający	Odbiorcami Państwa danych osobowych mogą być: organy administracji państwowej na podstawie przepisów prawa powszechnego; podmioty wspierające działalność AD, którym powierzył przetwarzanie danych osobowych na podstawie umowy powierzenia (tj. na podstawie art. 28 RODO) takiej jak: podmioty świadczące usługi informatyczne.
Prawa osoby, której dane dotyczą	Przysługuje Pani/Panu prawo dostępu do Pani/Pana danych osobowych oraz prawo żądania ich sprostowania, usunięcia (o ile przepisy prawa nie nakazują AD dalszego ich przetwarzania), ograniczenia przetwarzania, prawo do przenoszenia danych, prawo do wniesienia sprzeciwu względem przetwarzania danych oraz prawo do cofnięcia zgody w dowolnym momencie bez wpływu na zgodność z prawem przetwarzania, którego dokonano na podstawie zgody przed jej cofnięciem. Przysługuje Pani/Panu prawo wniesienia skargi do Urzędu Ochrony Danych Osobowych .
Dodatkowe informacje	Dane osobowe przetwarzane będą na podstawie przepisów prawa co oznacza, że zgoda nie jest wymagana. Dane osobowe nie podlegają zautomatyzowanemu podejmowaniu decyzji, w tym profilowaniu związanym z automatycznym podejmowaniem decyzji, tj. profilowaniu, które odbywałoby się bez udziału człowieka i wywoływało skutki prawne lub w podobny sposób wpływało na Panią/Pana. Pani/Pana dane osobowe nie będą przekazywane do państwa trzeciego ani organizacji międzynarodowych, w rozumieniu RODO.

Załącznik nr 5 - Oświadczenie pracownika

Oświadczenie pracownika o zapoznaniu się ze Standardami Ochrony Małoletnich

Oświadczam, że ja niżej podpisany ..... zapoznałem się ze Standardami Ochrony Małoletnich przyjętych w Urzędzie Gminy w Jeżewie oraz zobowiązuje się do ich przestrzegania w szczególności do raportowania informacji na temat zdarzeń i działań niezgodnych z ich treścią.

.....
(Podpis składającego oświadczenie)

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH

W Urzędzie Gminy w Jeżewie przy ul. Świeckiej 12, 86-131 Jeżewo
dbamy o bezpieczeństwo i dobre samopoczucie wszystkich.

Naszym celem jest stworzenie środowiska wolnego od przemocy i nadużyć, w którym dzieci mogą rozwijać się w bezpieczny sposób.

NA CO ZWRÓCIĆ UWAGĘ?

Ważne jest, abyś wiedział, jak rozpoznać oznaki krzywdzenia, żebyś mógł pomóc sobie lub innym dzieciom. Pamiętaj, że zawsze masz prawo czuć się bezpiecznie i być dobrze traktowanym.

Oznaki Fizycznego Krzywdzenia

- Jeśli ktoś ma siniaki lub rany, które nie wiadomo skąd się wzięły.
- Częste urazy lub kontuzje, które nie wydają się przypadkowe, lub nie chce powiedzieć skąd się wzięły.
- Nagła utrata wagi lub inne zmiany w wyglądzie.

Oznaki Emocjonalnego Krzywdzenia

- Jeśli ktoś nagle staje się bardzo smutny, wycofany, agresywny albo boi się rzeczy, które wcześniej go nie przerażały.
- Jeśli ktoś ma problemy z zaprzyjaźnianiem się lub zrozumieniem się z dorosłymi, może potrzebować wsparcia.
- Jeśli ktoś czuje się bezwartościowy, smutny przez długi czas lub rani się sam.

Oznaki Seksualnego Krzywdzenia

- Jeśli ktoś używa słów i pojęć seksualnych, które są nieodpowiednie dla jego wieku,
- Ból lub inne objawy w okolicach miejsc intymnych, brak chęci wyjaśnienia co się dzieje,
- Jeśli ktoś boi się określonych osób lub miejsc, może to oznaczać, że coś złego się tam wydarzyło.

Widzisz? REAGUJ!

Powiedz Dorosłemu, Któremu Ufasz: Może to być rodzic, nauczyciel, trener, opiekun lub inna osoba, którą dobrze znasz i ufasz jej.

Nie Trzymaj Tego w Sekrecie: Jeśli coś Cię niepokoi, zawsze mów o tym. Twoje uczucia i bezpieczeństwo są najważniejsze.

Skorzystaj z Pomocy: W naszym Urzędzie są osoby, chętne aby Ci pomóc.

Nie bój się poprosić o wsparcie!

Pamiętaj, że mówienie o swoich obawach nie jest donoszeniem.

Pomagasz sobie i innym, dbając o to, aby każdy czuł się bezpieczny i dobrze traktowany.

Jeśli coś jest nie tak, nie wahaj się, mów!

Zachowania Niedozwolone

Chcemy, abyś zawsze czuł się bezpiecznie dlatego ważne jest, żebyś wiedział, jakie zachowania są niedozwolone zarówno pomiędzy dorosłymi a dziećmi, jak i dziećmi między sobą.

Przemoc jest zła

- Nikt nie może Cię bić, kopać, szarpać, ciągnąć za włosy ani rzucać w Ciebie przedmiotami, nawet jeśli robi to dla „żartu”.

Przemoc Słowna

- Nikt nie powinien nazywać Cię brzydkimi imionami ani obrażać.
- Nikt nie może Ci grozić ani mówić, że Cię skrzywdzi.
- Nikt nie może śmiać się z Ciebie, krytykować bezpodstawnie, ani mówić, że jesteś beznadziejny, lub nikt Cię nie lubi.

Przemoc Emocjonalna

- Nikt nie może próbować Cię zastraszyć ani sprawić, że będziesz się bał.
- Nikt nie powinien zmuszać Cię do bycia samemu ani odsuwać Cię od innych dzieci.

Niewłaściwy Dotyk

- Nikt nie może Cię dotykać w sposób, który sprawia, że czujesz się niekomfortowo.
- Każdy dotyk którego nie chcesz jest zły.

Nieodpowiednia Komunikacja

- Nikt nie może mówić ani proponować Ci rzeczy o charakterze seksualnym.
- Nie powinien używać wulgarnych słów ani robić dwuznacznych uwag.

Prośby o Sekrety

- Jeśli ktoś prosi Cię, żebyś coś przed kimś ukrywał, zwłaszcza jeśli to coś, co sprawia, że czujesz się źle lub niekomfortowo, to jest to niedozwolone.
- Sekrety, które sprawiają, że czujesz się źle, nie są w porządku.

Prezenty i Pieniądze

- Nikt nie powinien dawać Ci prezentów ani pieniędzy w zamian za utrzymywanie czegoś w tajemnicy lub robienie czegoś, co jest niewłaściwe.

Robienie i Pokazywanie Zdjęć

- Nikt nie powinien robić Ci zdjęć bez Twojej zgody, zwłaszcza jeśli te zdjęcia są niewłaściwe, lub pokazują Twoje miejsca intymne.
- Nie powinien też pokazywać Ci zdjęć lub filmów, które są nieodpowiednie, lub sprawiają, że czujesz się niekomfortowo.

WAŻNE TELEFONY

Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży: 116 111

Całodobowa infolinia dla dzieci, młodzieży, rodziców i nauczycieli: 800 080 222

Antydepresyjny Telefon Forum Przeciw Depresji: 22 594 91 00

Telefoniczna Pierwsza Pomoc Psychologiczna: 22 425 98 48

Twoje bezpieczeństwo jest najważniejsze, a my jesteśmy tutaj, aby Ci pomóc.

Dbajmy o siebie nawzajem i reagujmy natychmiast!